

בש"פ 6071/16 - באסם זאהדה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6071/16 - ג'

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

העורר: באסם זאהדה

נ ג ד

המשיב: מדינת ישראל

ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רון) מתאריכים 06.06.2016 ו- 13.07.2016 ב-
מ"ת 42968-04-16

בשם העורר: עו"ד דוד הלוי

בשם המשיבה: עו"ד הילה גורני

החלטה

1. בפני ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רון) מתאריכים 06.06.2016, ו- 13.07.2016 ב-מ"ת 42968-04-16, במסגרתן הורה על הפנייתו של העורר ל-"מעצר בית מלא" עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו בפיקוח איזוק אלקטרוני (בכתובת שפורטה בהחלטה), אגב: השתת ערבויות על ידי כל אחד מהמשמורנים, אשר אושרו בתסקיר שירות המבחן, בסך 10,000 ש"ח; נוכחות של אחד מהמשמורנים לצד העורר בכל שעות היממה; הפקדה של 210,000 ש"ח בקופת בית המשפטואיסור על יצירת קשר, בין במישרין, בין בעקיפין, עם כל המעורבים בפרשה.

אביא להלן, בתמצית, את הנתונים הדרושים להכרעה בערר.

רקע והליכים קודמים

2. בתאריך 21.04.2016 הוגש כנגד העורר, ועשרה נאשמים נוספים - ובכללם חברות מסוימות (נאשמות 8, 9, 10) - כתב אישום מתוקן לבית המשפט המחוזי בירושלים. כתב האישום המתוקן, האוחז שישה אישומים, מחזיק, על נספחיו, 20 עמודים, ולא אעמוד עליו בפירוט כאן. בתמצית, וככל הנדרש לצורך הערר, יאמר כי לטענת המשיבה, לאורך תקופה ממושכת, ובעיקר בשתי תקופות עיקריות: בשנים 2011-2012, ובשנים 2015-2016 - העורר ויתר הנאשמים, איש לפי חלקו, ייבאו לשטחי הרשות הפלסטינית בשר, שהיה ניתן לייבאו כחוק לשטחי הרשות, אך לא לשטחי ישראל. בהמשך, כך נטען, הנאשמים, והעורר בתוכם, העבירו את הבשר לישראל תוך שימוש בתיעוד מזויף, וזאת מתוך כוונה למכור בשר שיבואו אסור בישראל, ואשר לא עבר פיקוח כדין. בכתב האישום המתוקן נטען עוד כי כמות הבשר המוברח, מושא האישומים, היתה בהיקף של מאות טון, ובשווי של לפחות 28,232,593 ש"ח.

3. לפי הנתען בכתב האישום המתוקן, העורר היה בעל מניותיה ומנהלה של נאשמת 8. עוד נאמר שם כי העורר נטל חלק משמעותי בביצוע העבירות. בקשר זה נטען כי חמיו של העורר (נאשם 11 בכתב האישום), שימש כבעליה של נאשמת 8, אך הדבר היה למראית עין בלבד.

4. במסגרת כתב האישום המתוקן - המשיבה ייחסה לעורר עבירות רבות לפי חיקוקים שונים, וביניהן, בין היתר, העבירות הבאות: קשירת קשר לביצוע פשע, עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ייבוא מוצרים מבעלי חיים ללא היתר, עבירות לפי תקנה 2 לתקנות בעלי חיים (ייבוא וייצוא מוצרים מבעלי חיים), התשמ"ח-1988, ביחד עם סעיף 28 לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985; עשיית מעשה העלול להפיץ מחלה, עבירה לפי סעיף 218 סיפא לחוק העונשין (מספר רב של עבירות); הברחת טובין, עבירה לפי סעיף 211(א)(1) לפקודת המכס [נוסח חדש]; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין (מספר רב של עבירות); שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל דבר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 418 סיפא ו-420, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין; שימוש במרמה, ערמה ותחבולה, עבירה לפי סעיף 220(5) לפקודת המכס [נוסח חדש]; והלבנת הון, עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (מספר עבירות); וכן עבירות מס נוספות.

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום המתוקן - המשיבה הגישה כנגד העורר בקשה למעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו. בתאריך 06.06.2016, ולאחר דיונים שונים, שהתקיימו בבקשה הן בעניין הראיות לכאורה, והן בעניין עילות המעצר - בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי קיימות ראיות לכאורה, וכן עילת מעצר, והורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים.

6. העורר הגיש ערר כנגד החלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד הנ"ל. במסגרת הליכי הערר, הצדדים הגיעו להסכמה לפיה העורר יופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן לצורך בחינת חלופה בעניינו. עוד הוסכם כי ככל שבית

המשפט המחוזי ייעתר לשחרר את העורר לחלופה - העורר יפקיד בקופת בית המשפט סכום מוסכם בסך 210,000 ש"ח. לנוכח האמור - הערר נמחק בתאריך 20.06.2016 בהחלטת חברי כב' השופט ס' ג'ובראן (ראו: בש"פ 4696/16).

7. בתאריך 13.07.2016, ולאחר שהוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו של העורר, אשר המליץ על שחרורו ל"מעצר בית מלא" בביתו, בתנאים שפורטו בתסקיר, ולאחר שנשקלה חוות דעת מטעם הממונה על הפיקוח האלקטרוני - בית המשפט המחוזי הנכבד הורה כי העורר יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני, וזאת בתנאים שפורטו בפסקה 1 שלעיל.

מכאן הערר שבפני.

טענות העורר במסגרת הערר המקורי

8. בתחילה, במסגרת הערר המקורי שהוגש, העורר השיג על שלושה רכיבים בהחלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד:

(א) החלטת המעצר - לטענת העורר, בית המשפט המחוזי הנכבד שגה בכך שהורה על מעצרו עד לתום ההליכים בתנאי פיקוח אלקטרוני, וזאת, לשיטתו, בניגוד להמלצת שירות המבחן, ותוך יצירת אפליה, לשיטתו, בינו לבין מעורבים אחרים בפרשה.

(ב) הפקדה - העורר טען כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה בכך שקבע כי העורר יפקיד סך של 210,000 ש"ח, וזאת, לגירסתו, שכן הוסכם בינו ובין המשיבה כי סכום זה יופקד רק לאחר שחרורו של העורר לחלופת מעצר - ולא למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, כפי שאירע בסופו של דבר.

(ג) איסור יצירת קשר - העורר הוסיף וטען כי התנאי של איסור יצירת קשר בינו לבין יתר המעורבים בפרשה מפלה אותו, לשיטתו, מעניינם של יתר הנאשמים בפרשה. לגישת העורר, תנאי זה איננו מידתי, ופוגע במערכת היחסים בינו ובין משפחתו נוכח העובדה כי נאשם 6 (סאמי זאדה) הוא בן דודו של העורר; נאשם 7 (מאלק מסודה) הוא אחיינו של העורר; ונאשם 11 (מוניר סלהב) הוא חמיו של העורר. העורר הטעים כי בני משפחתו הנ"ל אינם עדי תביעה, וכי אף שהם עם נאשם 2 (לואי שעבן) במעצר באותו תא ללא כל הגבלת תקשורת ביניהם. בנוסף נטען כי עם סיום החקירה - אין עוד הצדקה לתנאי זה, ובפרט כאשר לאורך הליכי המעצר עד להחלטת בית המשפט המחוזי הנכבד לא הושת תנאי של איסור יצירת קשר על העורר.

הדיון בערר

9. בתאריך 14.08.2016, בעקבות דיון שהתקיים בפני בערר - בא-כוח העורר הודיע כי העורר חוזר בו מעררו ככל

שהוא נוגע לנושא האיזוק האלקטרוני, ולנושא ההפקדה הנזכרים בפיסקאות 8(א)-(ב) שלעיל, תוך שמירת זכויותיו וטענותיו להעלות את השגותיו בנושאים אלו בהמשך הדרך. יחד עם זאת העורר עמד על עררו בהקשר לאיסור יצירת הקשר שהושת עליו, הנזכר בפיסקה 8(ג) שלעיל - בכל מה שנוגע ליצירת קשר עם נאשמים אחרים, שהם בני משפחתו (נאשמים 6, 7, ו-11), וכן עם נאשם 2. בנסיבות אלו, הוריתי כי הערר בהקשר למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, ובהקשר להפקדה - ימחק, ואילו הערר כנגד איסור יצירת הקשר, במגבלות שצויינו לעיל - ישאר תלוי ועומד. עוד הוריתי בהחלטתי הנ"ל כי באת-כוח המשיבה תודיע אם היא מעוניינת להוסיף טיעונים משפטיים, או אסמכתאות בהקשר לעמדתה בסוגיה שנותרה שנויה במחלוקת. כן איפשרתי לבא-כוח העורר להגיב על הדברים. עוד קבעתי כי עד ובכפוף להחלטה אחרת - תישאר ההחלטה, מושא הערר, בתוקף.

10. בתאריך 17.08.2016 באת-כוח המשיבה הודיעה כי תנאי שעניינו איסור קשר בין מעורבים שונים בפרשה אחת הוא תנאי מקובל ומעוגן בדיון. לטענת המשיבה, בעניינו של העורר ישנו חשיבות לתנאי זה בהתחשב בכל אלו: החשש הממשי לשיבוש מהלכי משפט הנשקף מהעורר; התנהלותו של העורר במסגרת החקירה והאמור בתסקיר שירות המבחן, אשר העריך כי העורר פיתח דפוסי חשיבה והתנהגות מניפולטיביים.

11. בא-כוח העורר, בתגובה, חזר על עיקרי טענותיו בערר, והדגיש עוד כי המשיבה לא ביקשה במסגרת הדיונים כי יושט על העורר תנאי של איסור על יצירת קשר בינו לבין הנאשמים האחרים בפרשה.

לאחר הצגת טענות הצדדים אעבור עתה איפוא לליבון הדברים.

דיון והכרעה

12. לאחר עיון בערר, ושמיעת טיעוני הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר - להידחות בעיקרו, בכפוף לאמור בפיסקה 19 שלהלן. אביא להלן בקצרה את הנימוקים למסקנה זו.

13. סעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) מורה בחלקו הרלבנטי לענייננו כדלקמן:

48. (א) שחרור בערובה הוא על תנאי שהמשוחרר יתייצב לחקירה, לדיון במשפט או בערעור, או לנשיאת עונשו, בכל מועד שיידרש, וכן שיימנע מלשבש הליכי משפט; בית המשפט רשאי להוסיף תנאים, לפרק זמן שיקבע, ככל שימצא לנכון, לרבות: ...
(4) איסור לקיים קשר או להיפגש עם מי שיקבע;... " (ההדגשות שלי - ח"מ).

סעיף 22ד(ד) לחוק המעצרים מוסיף וקובע כך:

"החליט בית המשפט על מעצר בפיקוח אלקטרוני -

(1) יפרט בהחלטתו את כל אלה:...

(ד) מגבלות ותנאים נוספים שיחולו על המפוקח בתקופת הפיקוח, לרבות הטלת ערובה, כהגדרתה בסעיף 41, להבטחת מילוי התנאים שנקבעו בהחלטה על המעצר בפיקוח אלקטרוני וקביעת מלווים למפוקח בזמן חלון הפיקוח, אם מצא בית המשפט כי הדבר נדרש; לענין זה יחולו הוראות סעיפים 46 ו-48(א) למעט פסקה (1) המובאת בו, בשינויים המחויבים, ובלבד שכל החלטה על מעצר בפיקוח אלקטרוני תכלול צו איסור יציאת המפוקח מן הארץ" (ההדגשה שלי - ח"מ)".

בפסיקתנו נקבע כי כאשר נבחנת חלופה - נקודת המוצא היא כי קיימת עילת מעצר ועל החלופה להוות אמצעי שיביא להסרת החשש הכרוך בעילה זו במידה הולמת (ראו: בש"פ 3323/16 בורוביק נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (10.05.2016) (להלן: עניין בורוביק)). המחוקק נקט בסעיף 48(א) לחוק המעצרים בלשון רחבה ("כל שימצא לנכון") ביחס לסמכותו של בית המשפט לקבוע תנאי שחרור. נפסק כי במסגרת שיקול הדעת המסור לבית המשפט בגדרי סעיף 48(א) הנ"ל, עליו להביא בחשבון את כלל השיקולים הרלוונטיים, וביניהם: העבירה המיוחסת לנאשם ועברו הפלילי, כמו גם לבחון האם ובאיזו מידה יש לתחום את פרק הזמן בו יחולו התנאים המגבילים (ראו: עניין בורוביק, פסקה 7).

14. המגבלה של איסור על יצירת קשר, כמו יתר התנאים הקבועים בסעיף 48(א) לחוק המעצרים נועדו להבטיח כי בחלופה לא יהיה כדי לפגוע באחת מן התכליות, שלשם הגשמתן יש צורך לעשות שימוש במעצר (ראו: סעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים). לצורך כך - איסור על נאשם מלקיים קשר עם אדם מסוים עשוי לנבוע הן מן הרצון להגן על אותו אדם, ובכך להפחית מן המסוכנות הנשקפת מן המשוחרר לחלופה, והן כדי להפיג את החשש כי הנאשם ישפיע על עד, ובכך יביא לשיבוש מהלכי משפט, כפי שמדובר בעניינו. נדרש, איפוא, להוכיח כי ישנו: "חשש סביר וממשי, שהנאשם עלול, בהתהלכו חופשי, לשבש הליכי המשפט" (ראו: בש"פ 562/89 ועקנין נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(2) 846, 849 (1989); עניין בורוביק).

15. במקרה דנן, ובהתאם להוראת סעיף 48(א)(4), וההפניה אליו בסעיף 22(ד) לחוק המעצרים הנ"ל, ברי כי לבית המשפט המחוזי הנכבד אכן היתה סמכות להורות בעניינו של העורר על תנאי של איסור יצירת קשר עם מי מהמעורבים בפרשה. השאלה האם, בנסיבות העניין, היה הדבר ראוי ומידתי. בעניינו, הרי שלנוכח קביעותי הנחרצות של הערכאה הדיונית לעניין עוצמתו של החשש לשיבוש מהלכי משפט בעניינו של העורר - לא מצאתי טעם טוב להתערב, לעת הזו, בהחלטה, מושא הערר, בהקשר זה, למעט ביחס לעניינו של נאשם 11, כפי שאפרט בפסקה 19 להלן. אבהיר הדברים מיד בסמוך.

16. העורר אמנם שהה בתא המעצר יחד עם נאשם 2 עד להעברתו למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני - ללא כל תנאי על איסור יצירת קשר, ותנאי זה הושת עליו רק בשלב מאוחר יחסית - לאחר סיום החקירה, ולאחר שחומר הראיות הפך לגלוי. חלקם של הנאשמים, שאינם עדי תביעה, הם בני אותה משפחה, וברי כי הדבר מקשה על יכולתם לנהל חיי משפחה תקינים - דבר המודגש בעניינו של נאשם 11 (חמיו של העורר). בנוסף, היקף התיק מלמד כי שמיעתו צפויה להימשך על פני זמן רב - ואף זה שיקול במכלול. יתר על כן - עיון באסמכתאות שהמשיבה הציגה מעלה כי התנאי של

איסור יצירת קשר איננו מושת על נאשמים כדבר כבשגרה (ראו, למשל: בש"פ 2347/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25(ג) (19.04.2016) (עבירות טרור); בש"פ 2191/15 מדינת ישראל נ' שראפי (08.04.2015)); בש"פ 8012/13 ווב נ' מדינת ישראל (06.01.2014) (שוד בנסיבות מחמירות, וחבלה בכוונה מחמירה); אולם, ראו: מ"ת (מרכז) 50698-07-12 מדינת ישראל נ' משה (17.10.2012) (קבלת שוחד, עשיית מעשה העלול להפיץ מחלה, שיווק ביצים שלא כדין, ועבירות נוספות)).

17. עם זאת - וזה עיקר: העורר מואשם, בין היתר, בעבירות של מרמה, ושימוש במסמך מזויף. בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי חומר הראיות ביחס לעורר, והתנהלותו בחקירה מלמדים כי החשש לשיבוש ההליכים הנשקף ממנו: "חד וחרף במיוחד" (פיסקה 11 להחלטה; ההדגשה שלי - ח"מ). בית המשפט המחוזי הנכבד הוסיף וקבע כי העורר היה:

"... עמוד התווך, היוזם, המביא והמוציא של "המיזם" כולו, מתחילתו. עיצוב ההתנהלות המתוחכמת נזקפת בחלקה המכריעה לתכנונו ולמעשיו. מאמצי השיבוש - רובם המכריע, מבית מדרשו. התנהלותו היתה מניפולטיבית, במובהק... היה הוא גם מי שיזם את מרבית המאמצים לשיבוש החקירה, עשה את כל שעשה, ועשה הוא הרבה, תוך תכנון רב, והמניפולטיביות אופפת את התנהלותו" (פיסקאות 12 ו-17 להחלטה; ההדגשות שלי - ח"מ; עיינו גם: פסקה 16 להחלטה).

18. זאת ועוד - אחרת. אף שירות המבחן העריך כי העורר: "פיתח וגיבש דפוסי חשיבה והתנהגות מניפולטיביים ועוברי חוק", וכי להערכתו מצידו של העורר: "קיים סיכון בינוני-גבוה לשיבוש הליכי המשפט ולשימוש בדפוסים מניפולטיביים" (ראו: עמ' 2 לתסקיר מתאריך 30.06.2016; ההדגשה שלי - ח"מ).

19. נוכח כל האמור - לא מצאתי פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד להשית על העורר תנאי של איסור יצירת קשר עם מי מהמעורבים בפרשה - חשש הקיים בעוצמה ובהיקף מסויימים גם לאחר סיומה של החקירה. עם זאת, ונוכח גילו של נאשם 11 (יליד 1950), היותו חמיו של העורר, ההתרשמות מחלקו הלא מרכזי, לכאורה, בפרשה, והעובדה שהמשפט צפוי להתמשך זמן לא קצר (כתב האישום כולל 113 עדי תביעה), מצאתי לאפשר לעורר יצירת קשר עימו - ועימו בלבד.

20. טרם סיום אציין כי חזקה על הערכאה הדיונית כי עם התקדמות המשפט, ובהינתן שיופג, בנסיבות, החשש מפני שיבוש הליכים מצידו של העורר - תינתן הדעת על המשך הצורך בתנאי זה של איסור יצירת הקשר, במסגרת ההליך המתאים לכך, ככל שיוגש כזה, וזאת לפי שיקול דעתו של בית המשפט המברר במכלול.

21. לבסוף אבהיר כי בשים לב לאמור בסעיף 22(ד) סייפא לחוק המעצרים, ולאחר שלא מצאתי כי תנאי כזה נכלל במפורש בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי הנכבד מושאי הערר - הרי שמוצא בזאת צו עיכוב יציאה מן הארץ כלפי העורר עד ובכפוף להחלטה אחרת.

22. נוכח כל האמור לעיל - הערר נדחה בעיקרו, בכפוף לאמור בפסקה 19 שלעיל.

ניתנה היום, כ"ג באלול התשע"ו (26.9.2016).

ש ו פ ט
